

Osnovna škola fra Bernardina Tome Leakovića, Bošnjaci

Učiteljica: Silvija Balatinac, prof. povijesti i hrvatskog jezika i književnosti

Razredni odjeli: 5.b, 6.a i 6.b i 7.a i 7.b

Školska godina: 2018./ 2019.

Elementi, načini, postupci i kriteriji vrednovanja i ocjenjivanja u nastavi Povijesti

Opće napomene

Učeničkov rad prati se kontinuirano i može biti bilježen opisno ili vrjednovan brojčanom ocjenom na svakom nastavnom satu.

Pisane provjere provode se u skladu s Pravilnikom o praćenju i ocjenjivanju učenika u osnovnim i srednjim školama i mogu se provesti **najviše četiri puta godišnje**. Pisane provjere **planiraju se na početku školske godine** te se javno objavljuju. Ocjene se upisuju u rubriku za brojčane ocjene. Pisani ispiti iz povijesti mogu biti ocijenjeni **s jednom ili više ocjena** (u pravilu ne više od dvije) iz različitih dijelova gradiva. Pisane provjere provode se nakon završene nastavne cjeline. **Višeminutne pisane** provjere (kraće od 15 minuta) najavljuju se učenicima najmanje 5 dana prije provedbe.

Usmeno provjeravanje može se provesti **na svakom nastavnom satu** i to bez najave. Usmeno provjeravanje **može uključivati provjeru iz više sastavnica ocjenjivanja** (učenik dobiva više od jedne ocjene). **Ocjena se izriče javno** na nastavnom satu i mora biti poznata učeniku/ci čije je znanje provjeravano. Usmeno provjeravanje, osim iznimno, **ne traje dulje od 10 minuta**.

Izvršavanje pojedinih zadataka na satu ili kvaliteta domaćih zadataka (pisani radovi, korištenje maketa, seminarski radovi, izrada i prezentiranje plakata, pisanje eseja na zadanu temu, samostalna izlaganja uz računalnu prezentaciju i slično) mogu se ocijeniti. Učenike se potiče da se samoinicijativno usmeno izražavaju (npr. „javljaju se odgovarati“, odabiru seminarske radove i sl.)

Odnos učenika prema radu, zalaganje, samostalnost, kreativnost, aktivnost na satu, pristup prema radu, pristojno ponašanje, odnos prema drugim učenicima, aktivnost u radu u skupinama, interesi, napredovanje i slično također se prate i vrjednuju te utječu na kvalitetu opisne ili visinu brojčane ocjene. Odnos prema radu i napredovanje učenika **bilježi se u rubriku za opisno praćenje**.

Zaključna ocjena iz nastavnog predmeta povijest izriče se u skladu s Pravilnikom o praćenju i ocjenjivanju učenika u osnovnim školama. Predmetni nastavnik zaključnu ocjenu izriče javno na zadnjem nastavnom satu.

Zaključna ocjena **ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine** svih upisanih ocjena jer uključuje sva učenikova pozitivna postignuća, odnos prema radu, opću kulturu komuniciranja, zalaganje i napredak koje je učenik/ca pokazao/la te ostale gore navedene sastavnice.

Konačna ocjena donosi **se na temelju procjene rada** i napredovanja učenika **tijekom cijele nastavne godine** i ne može biti izvedena iz jednokratnog ispitivanja učenika na nastavnom satu. Odgovaranjem gradiva na nastavnom satu učenik/ca može popraviti ocjenu.

Elementi ocjenjivanja:

1. **usvojenost osnovnih sadržaja** (faktografija, povijesni događaji, pojave, pojmovi, osobe)
2. **razumijevanje uzročno – posljedičnih veza** (bilježi se sposobnost uočavanja uzroka i posljedica povijesnih događaja ili procesa, kvaliteta interpretacije, sinteze, iznošenje kritičkih primjedbi i razmišljanja)
3. **snalaženje u vremenu i prostoru** (prati se razumijevanje kronologije povijesnih događaja, snalaženje na povijesnom zemljovidu, povezivanje događaja u različitim prostornim i vremenskim okvirima, snalaženje učenika u kreativnim zadacima)

Načini vrednovanja:

U svrhu vrednovanja provode se sljedeći načini vrednovanja: (prema čl. 3. Pravilnik a)

Način vrednovanja	Vrednovani elementi	Učestalost provjeravanja
1. Usmena provjera	Elementi 1 i 2 (ovisno o temi i element 3) Ocjena se upisuje ovisno o provjeravanom elementu.	Kontinuirano tijekom cijele godine, nenajavljeno svaki sat.
2. Pisana provjera	Provjera se uvijek sastoji od dva dijela kojima se provjerava uvijek element 1 i element 2, a ovisno o nastavnoj temi i element 3. Ako se provjera sastoji od dva dijela, upisuju se dvije ocjene, ovisno o provjeranim elementima..	Prema vremeniku pisanih provjera. Učenicima se najavljuju opseg provjere, tj. koji se elementi ocjenjuju i od čega će se sastojati pisana provjera.
3. Referati	Elementi 1 i 2 Ocjena se upisuje u drugu rubriku.	Jednom godišnje te prema interesu učenika.
4. Praktični zadatci	Elementi 1 i 2 Ocjena se upisuje ovisno o provjeravanom elementu.	Kontinuirano tijekom cijele godine.
5. Ostali oblici vrednovanja – radni listići, domaće zadaće, slijepi zemljovidi, kronološke tablice, lente vremena, bilježnica, radna bilježnica	Elementi 1, 2, 3 Ocjena se upisuje ovisno o provjeravanom elementu.	Kontinuirano tijekom cijele godine.

Kriteriji vrednovanja

1. **Usmena provjera** - ocjena se upisuje u rubriku onog elementa koji se provjerava

Nedovoljan	Učenik nije savladao gradivo. Slabog je predznanja. Ne razumije gradivo.
Dovoljan	Učenik poznaje samo neke sadržaje na razini prepoznavanja. U gradivu se snalazi uz učiteljevu pomoć.
Dobar	Učenik je usvojio sadržaje, ali slabije ih/djelomično primjenjuje. Odgovara uz manju učiteljevu pomoć. Učenik slabije razumije neke sadržaje.
Vrlo dobar	Učenik je usvojio sadržaje i izlaže ih samostalno. Uči s razumijevanjem i svjesno usvaja zadano. Aktivno sudjeluje.
Odličan	Učenik obrazlaže, primjenjuje, dokazuje. S lakoćom usvaja i povezuje nove sadržaje.

Opis vrednovanja

Ocjena	Usvojenost osnovnih sadržaja	Razumijevanje uzročno – posljedičnih veza	snalaženje u vremenu i prostoru
nedovoljan	<ul style="list-style-type: none"> - učenik/ca ne zna nastavno gradivo ili je znanje krajnje ograničeno - učenik/ca ne razumije smisao osnovnih pojmova - brka pojmove - unatoč poticajima, učenik/ca ne pokazuje interes za usvajanjem osnovnih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> - učenik/ca pogrješno objašnjava - ne razumije slijed povijesnih događaja - ne razlikuje uzroke i posljedice - individualne zadatke zaključivanja i povezivanja sadržaja ne može riješiti - ne razumije ili vrlo ograničeno razumije tekst (povijesni izvor, udžbenik) i ne može ostvariti analizu izvora 	<ul style="list-style-type: none"> - učenik/ca ne zna pokazati osnovne sadržaje na povijesnom zemljovidu - nema razvijen pojam o vremenu i ne može niti približno vremenski odrediti povijesne događaje - ne može usporediti zadane povijesne događaje (npr. u prošlosti i sadašnjosti) - nije u stanju koristiti pomoć nastavnika - nema dovoljno znanja da bi pokazao/la bilo kakvu kreativnost u radu, niti izraziti vlastito mišljenje
dovoljan	<ul style="list-style-type: none"> - učenik/ca pokazuje samo osnovno znanje o pov. događajima, osobama i procesima - prepoznaje i razlikuje osnovne pojmove - razumijevanje pojmova je vrlo ograničeno - definicije koje iznosi su nepotpune i djelomično točne - znanje je ograničeno i površno - razlikuje bitno od nebitnog - učenik/ca pokazuje dovoljno truda i dovoljno sposobnosti za savladavanje osnovnih zadataka 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikuje uzroke i posljedice važnih povijesnih događaja - razlikuje što je prethodilo, a što slijedilo povijesnom događaju - ne može povezati povijesne događaje - ne može povezati postupak i posljedicu toga postupka - potrebna je pomoć u radu, a pomoć ograničeno koristi - tekstem se služi ograničeno - analitičke zadatke teško svladava ili ih ne može riješiti 	<ul style="list-style-type: none"> - na zemljovidu pokazuje i prepoznaje samo osnovne nazive - u vremenu može približno smjestiti događaje - vremenski može odrediti samo važne događaje - razlikuje događaje iz bliže i dalje prošlosti - s teškoćom uspoređuje povijesne događaje - potrebna je pomoć, a pomoć prihvaća i koristi ograničeno - pokazuje vrlo malu kreativnost u radu zbog nedostatnog znanja
dobar	<ul style="list-style-type: none"> - učenik/ca dobro poznaje nastavno gradivo - osnovne pojmove dobro je usvojio/la i razumije ih - ne poznaje pojedinosti - primjetne su nepotpunosti u znanju - pojmove definira točno, ali pojednostavljeno - gradivo koje iznosi prema bilješkama ili udžbeniku je nedorečeno i nepotpuno - odgovara točno, ali se izražava kratkim izričajem - dobro rješava osnovne zadatke, ali je potrebna pomoć oko složenijih zadataka - pomoć dobro koristi 	<ul style="list-style-type: none"> - dobro razumije uzroke i posljedice - objašnjavanja uzroke i posljedice povijesnih događaja, ali se oslanja na već izrečena razmišljanja - trudi se iznijeti vlastita razmišljanja, ali analize iznosi nejasno, one sadrže pogreške ili su loše artikulirane - pomoć dobro koristi i uglavnom točno popravljiva vlastite pogreške - razumije tekst, ali ga interpretira ograničeno - potrebna je minimalna pomoć učitelja 	<ul style="list-style-type: none"> - učenik/ca se dobro služi povijesnim zemljovidom - pomoć mu/joj je potrebna u pojedinostima - dobro se snalazi u vremenu, ali ne može vremenski odrediti pojedinosti - kada uspoređuje povijesne događaje, sposoban/na je reproducirati već izrečena razmišljanja - sposoban/na je djelomično primijeniti naučeno gradivo za nova kreativna rješenja

vrlo dobar	<ul style="list-style-type: none"> - znanje povijesnih pojmova je vrlo dobro - vrlo dobro razumije pojmove, povijesne procese, događaje i postupke povijesnih osoba - zna temeljne elemente gradiva, ali i pojedinosti - gotovo da i ne postoje nepotpunosti u znanju - sposoban/na je definirati i logično objasniti jednostavne i složene pojmove - odgovara točno, vlastitim riječima, složenim i povezanim rečenicama - nepotpunosti u znanju i pogreške su rijetke 	<ul style="list-style-type: none"> - učenik/ca vrlo dobro uočava uzročno – posljedične veze - odgovore oblikuje vlastitim riječima, pojašnjava, povezuje i uspoređuje povijesne događaje i procese - izražava se logično i točno - analize ipak sadrže necjelovitosti i nedovoljno povezane dijelove - ima poteškoća pri sintezi i vrjednovanju povijesnih sadržaja - nije potpuno samostalan/na u donošenju zaključaka i u kritičkoj ocjeni povijesnih događaja i procesa 	<ul style="list-style-type: none"> - samostalno barata pojmovima na zemljovidu - nepotpunosti u znanju su rijetke - gotovo se u svakoj situaciji snalazi na zemljovidu - samostalno i točno smješta događaje i pojedinosti u odgovarajući povijesno – vremenski kontekst - pronalazi sličnosti u različitim povijesnim situacijama, a opaženo izražava vlastitim riječima - pronalazi vrlo dobra rješenja za postavljene zadatke
odličan	<ul style="list-style-type: none"> - učenik/ca je odlično usvojio/la povijesne pojmove - jednako suvereno barata jednostavnim (osnovnim) i složenim pojmovima te pojedinostima - pokazuje veliku samostalnost u objašnjavanju povijesnih pojmova, procesa, događaja i postupaka - u izražavanju je precizan/na i točan - izražava se samostalno, brzo, bez zastajkivanja, daje cjelovite odgovore - očita je sigurnost u izražavanju - povezuje bitne činjenice i detalje - ne zbunjuju ga/je dodatna nastavnikova pitanja 	<ul style="list-style-type: none"> - brzo uočava i povezuje uzročno – posljedične veze - učenik/ca s lakoćom razumijeva i objašnjava nastavno gradivo - samostalno, logični i točno tumači uzročno – posljedične veze - izrečeno argumentira jasno, logično i povezano - ovladao/la je vještinom sinteze i vrjednovanja povijesnih događaja i procesa - sposoban/na je kritički ocijeniti povijesne procese - samostalno i jasno interpretira povijesne situacije i procese 	<ul style="list-style-type: none"> - razvio/la je potpuno jasan pojam o povijesnom vremenu i prostoru, točno i precizno smješta povijesne događaje u vremenu i prostoru - samostalno i točno primjenjuje obrađeno gradivo - samoinicijativno povezuje sadržaje različitih povijesnih događaja - povezuje činjenice i procese iz različitih vremenskih i prostornih okvira - kreativno rješava postavljene zadatke i donosi nova rješenja - nastavnikovu intervenciju koristi kao suradnju u pronalasku još boljih rješenja

2. Pisana provjera – brojučana ocjena se pridodaje prema postotku riješenosti

<p>0-44% nedovoljan 45-59% dovoljan 60-73% dobar 74-86% vrlo dobar 87-100% odličan</p>
--

3. REFERATI – brojčana ocjena se pridodaje prema slijedećim kriterijima i upisuje se u rubriku onog elementa koji se provjerava

4. PRAKTIČNI ZADATCI – brojčana ocjena se pridodaje prema slijedećim kriterijima i upisuje se u rubriku onog elementa koji se provjerava

5. Ostali oblici vrednovanja - radni listići, domaće zadaće, slijepi zemljovidi, kronološke tablice, lente vremena, bilježnica, radna bilježnica, plakat, prezentacija – brojčana ocjena se pridodaje prema slijedećim kriterijima i upisuje se u rubriku onog elementa koji se provjerava

OCJENA	KRITERIJI VREDNOVANJA REFERATA, PRAKTIČNIH ZADATAKA I OSTALIH OBLIKA VREDNOVANJA		
	Znanje	Obrađenost teme	Izgled i struktura rada
Odličan 5	Pokazano znanje je potpuno i točno, nema pogrešnih informacija.	Tema je jasno izložena, rečenice su samostalne i smislene. U radu su izloženi temeljni problemi, pokazana je vještina razumijevanja, objašnjavanja i povezivanja pov. procesa, postoji i vlastito mišljenje.	Zadana struktura u potpunosti je poštivana. Poštivana pravopisna i jezična pravila. Rad je precizan i uredan.
Vrlo dobar 4	Pokazano znanje je u glavnom točno, ali nedostaju neki podatci.	Tema je uglavnom jasno izložena, rečenice nisu u potpunosti samostalne, na mjestima se pronalaze rečenice iz udžbenika. U radu su izloženi temeljni problemi, ali nije u potpunosti pokazana vještina razumijevanja, objašnjavanja i povezivanja pov. procesa, vlastito mišljenje nema.	Zadana struktura je uglavnom poštivana, postoje sitna odstupanja. Uglavnom poštivana pravopisna i jezična pravila. Rad je precizan i uredan.
Dobar 3	Postoji nedostatak podataka, ali i netočnih podataka, pokazuje dobro znanje.	Način pisanja ukazuje na nejasnoće, tekst je nesamostalan, drži se / parafrazira isključivo udžbenički tekst, nisu izloženi temeljni problemi, vještina razumijevanja i povezivanja nije pokazana.	Zadana struktura nije u potpunosti poštivana, postoje neka odstupanja. Pravopisne i stilske pogreške dijelom utječu na razumijevanje teksta Rad nije precizan i uredan.
Dovoljan 2	Većina podataka nedostaje, izneseni podatci su često netočni.	Tema nije objašnjena, nedostaje većina ili je potpuno pogrešno objašnjeno. Rad je nejasan. Rečenice su tek nizane jedna iza druge.	Zadana struktura nije u potpunosti poštivana, postoje veća odstupanja. Pravopisne i stilske pogreške utječu na razumijevanje teksta Rad nije precizan i uredan.
Nedovoljan 1	Rad nije predan. Ako je predan ništa od traženog nije zadovoljeno, pokazano nedovoljno znanja.	Rečenice su tek nizane jedna iza druge bez smisla.	Zadana struktura uopće nije poštivana, postoje veća odstupanja. Pravopisne i stilske pogreške znatno utječu na razumijevanje teksta Rad nije uredan.

Mjerila ocjenjivanja plakata

Plakat je pregledan.	
Ima naslov kojim je opisana tema.	
Sadrži sve važne podatke.	
Svi su podaci točni.	
Izrazi su pravopisno točni.	
Na plakatu su slike i/ili fotografije i/ili grafički prikazi.	
Slikovni je materijal povezan s tekстом.	
Odnos teksta i slikovnoga materijala je ravnomjeran.	
Tekst je sažet ili napisan u natuknicama	
Istaknuto je ono što je važno (<i>označeno je drugom bojom, podcrtano ili podebljano</i>).	
Slova su velika i čitljiva.	
Potpisani su učenici koji su izradili plakat.	

Mjerila vrednovanja prezentacije

	nikad	rijetko	povremeno	veći dio vremena	cijelo vrijeme
Govori glasno, razgovijetno i razumljivo.	1	2	3	4	5
Govori punom rečenicom.	1	2	3	4	5
Prezentacija ima razumljiv tijek.	1	2	3	4	5
Sadržaj izlaže sažeto.	1	2	3	4	5
Iznosi točne podatke.	1	2	3	4	5
Sadržaj prepričava svojim riječima (<i>ne čita ga</i>).	1	2	3	4	5
Gleda prema slušateljima (<i>samo kratko pogleda slajd/plakat</i>).	1	2	3	4	5
OCJENA ZA KVALITETU PREZENTACIJE:	1	2	3	4	5

Vrednovanje rada u skupini (učenici s učiteljem procjenjuju rad svakoga člana):

	ne	rijetko	povremeno	veći dio vremena	cijelo vrijeme
Samoinicijativno počinje raditi.	1	2	3	4	5
Uporan/uporna u dovršavanju zadataka.	1	2	3	4	5
Aktivan/aktivna, daje svoj doprinos radu skupine.	1	2	3	4	5
Surađuje (<i>pažljivo sluša, dogovara, prihvaća tuđe prijedloge</i>)	1	2	3	4	5
Razumljivo i smireno obrazlaže svoje mišljenje.	1	2	3	4	5
Pomaže drugim članovima skupine.	1	2	3	4	5
Poštuje i prihvaća sve članove skupine.	1	2	3	4	5
Ocjena rada u skupini / zbroj:					

Ocjena rada u skupini upisuje se u bilješke uz opis.

Učenik koji u skupnom radu ne sudjeluje u rješavanju zadataka može biti udaljen iz skupine i dužan je zadatke riješiti samostalno.